

Jaunimo agresyvumo tematika dienraštyje „Lietuvos rytas“ (2011 m.)

Algirdas Gaizutis¹, Jurgita Subačiūtė²

¹ Lietuvos edukologijos universitetas, Socialinės edukacijos fakultetas, Ekonomikos ir verslumo ugdymo katedra, Studentų g. 39, 08106 Vilnius, rekt@leu.lt

² Lietuvos socialinių tyrimų centras, Sociologijos institutas, A. Goštauto g. 11, 01108 Vilnius, jurga507@yahoo.com

Anotacija: Analizuojant jaunimo agresyvumo tematiką spaudoje, pastebima, kad pateikiama tik į viešumą iškilusių jaunimo agresijos atvejų statistika. Realią situaciją atspindinčių duomenų nėra. Šiuo atveju visuomenės nuomonės formavimui(si) daugiausia įtakos turi žiniasklaida, kontroliuojanti visuomenės mąstymą. Tačiau ji dažnai remiasi stereotipais ar mitais, taip pateikdama iškreiptos realybės vaizdą. Šio straipsnio tikslas – išsiaiškinti, kaip žiniasklaidoje pateikiama jaunimo agresyvumo tematika ir koks yra formuojamas neatskiriamų nuo agresyvumo neformalių jaunimo grupių: ekstremalių futbolo sirgalių (*ultrų*) ir skustagalvių (*skinheadų*) įvaizdis žiniasklaidoje.

Esminiai žodžiai: *agresyvumas, jaunimas, ekstremalus futbolo sirgaliai (ultros), skustagalviai (skinheadai), žiniasklaida.*

Įvadas

Jaunimo agresyvumas – labai platus reiškinys. Agresijos ribojimo klausimas kelia rūpestį tiek sociologams, tiek psichologams, tiek pedagogams. Lietuvoje „jaunimo“ sąvoką apibrėžia Valstybinis jaunimo politikos įstatymas, patvirtintas 2003 m.¹ Remianis šiuo įstatymu, jaunimas gali būti apibrėžiamas kaip 14–29 metų žmonių grupė, išgyvenanti formavimosi bei integravimosi į visuomenės socialinį, politinį-ekonominį ir kultūrinį gyvenimą laikotarpį. Jaunimas bene jautriausia visuomenės dalis, lengvai pasiduodanti

¹ Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas; pirmasis skirsnis; bendrosios nuostatos; antras straipsnis, pirmas punktas [žiūrėta 2012-03-26]. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=267613>.

pirmam įspūdžiui, norinti tapti pripažinta be didesnių pastangų, kartais kelią į tikslą skinanti agresyvumu ar kitomis destruktvyiomis priemonėmis.

Jaunimo agresyvumui įtakos turi daugelis veiksnių. Jaunuolių agresiją gali sukelti tiek auklėjimas šeimoje, tiek draugų įtaka, asmeninės nesėkmės, nusivylimai. Nemaža jaunimo agresyvumui daromos įtakos dalis tenka ir žiniasklaidai, apibrėžiamai kaip komunikacinė terpė: laikraščiai, žurnalai, televizija, radijas, kinas, vaizdajuostės, kompaktinės plokštelės ir kitos formos, pasiekiančios masines auditorijas (Giddens, 2000). Patebima, jog žiniasklaidoje itin ryškiai vaizduojami ir aptariami nusikaltimai, didelė emocinė įkrova straipsniuose jaunimo agresijos tematika, gali būti paskata dar didesniems jaunuolių agresijos proveržiams.

Tyrimo problema – žiniasklaidoje publikuojami smurtiniai vaizdai, didelė emocinė įkrova straipsniuose agresyvumo tematika skatina destruktvyv jaunimo elgesį. Agresyvumo etiketės dažniausiai yra klijuojamos nacionalistinių pažiūrų skustagalviams (*skinhedams*) ir ekstremaliems futbolo sirgaliams (*ultroms*), todėl šias subkultūras analizuosime plačiau.

Tyrimo tikslas – išanalizuoti, kaip žiniasklaidoje pateikiama jaunimo agresyvumo tematika ir koks yra formuojamas neatskiriamų nuo agresyvumo, neformalių jaunimo grupių – ekstremalių futbolo sirgalių (*ultry*) ir skustagalvių (*skinhedų*) – įvaizdis žiniasklaidoje.

Tyrimo objektas – žiniasklaidoje publikuojamų straipsnių jaunimo agresyvumo tematikos įtaka destruktvyviam jaunimo elgesiui bei jaunimo neformalių grupių – ekstremalių futbolo sirgalių (*ultry*) ir skustagalvių (*skinhedų*) – įvaizdis žiniasklaidoje.

Tyrimo uždaviniai:

1. Atskleisti spaudoje publikuojamų smurtinių vaizdų įtaką jaunimo agresyvumui.
2. Ištirti metinį straipsnių pasiskirstymą: agresijos rūšių ir jaunimo agresyvumo tematika.
3. Išanalizuoti žiniasklaidos formuojamą neformalių jaunimo grupių – ekstremalių futbolo sirgalių (*ultry*) ir skustagalvių (*skinhedų*) – įvaizdį visuomenėje.

Tyrimo metodologija. Straipsnyje analizuojami 2011 m. Lietuvos dienraščio „Lietuvos rytas“ sausio–gruodžio mėnesių numeriai. Siekiant išsiaiškinti, kokio pobūdžio agresija straipsniuose yra aprašoma daugiausia, žiniasklaidos apžvalgoje pateikiama trejopo pobūdžio analizė: trumpa straipsnių statistinė apžvalga, antraščių ir turinio analizė, žymių Lietuvos ir užsienio psichologų P. Karlio, D. G. Myearso ir R. Žukauskienės pastebėjimais.

Norint išanalizuoti ne tik žiniasklaidoje publikuojamus straipsnius jaunimo agresyvumo tematika, bet ir ištirti žiniasklaidos formuojamą visuomenės nuomonę apie Lietuvos nacionalistinių pažiūrų ekstremalius futbolo sirgalius (*ultras*) ir skustagalvius (*skinhedus*), papildomai buvo apžvelgti ir kitų laikraščių straipsniai analizuojamų subkultūrų tematika. Atkreipiant dėmesį į ne itin gausų publikacijų, akcentuojančių *skinhedų* ir *ultry* subkultūras, kiekį – vienų metų laikraščių duomenų tyrimui nepakako, todėl šio straipsnio daliai „Lietuvos nacionalistinių pažiūrų ekstremalių futbolo

sirgalių (*ultry*) ir skustagalvių (*skinhedų*) įvaizdis žiniasklaidoje“ medžiaga buvo renkama pasitelkiant ir kitus spaudos leidinius, t. y. „Lietuvos ryto“ (2007, 2008), „Lietuvos aido“ (2008), „Merkio krašto“ (2011) laikraščius. 2008 m. pasirinkti todėl, kad būtent tais metais itin skandalingai pagarsėjo Kovo 11-osios eitynės, kurių metu tariamai buvo skanduojami tautinę nesantaiką kurstantys šūkiai, o kaltinimai teikiami nacionalistinių pažiūrų *skinhedų* subkultūros dalyviams, todėl ir straipsnių šios subkultūros tematika buvo daugiau, palyginti su 2011 m. 2007 m. buvo ypač akcentuojami rasizmo proveržiai ekstremalių futbolo sirgalių (*ultry*) tribūnose. Be to, žiniasklaidos publikacijose *skinhedai* ir futbolo sirgaliai (*ultros*) dažnai neatskiriami. Tai reikalauja platesnės žiniasklaidos turinio analizės.

Tyrimo metodai: mokslinės ir metodinės literatūros šaltinių analizė naudota išvelgti jaunimo agresyvumo teorines prieigas. Žiniasklaidoje publikuojamų straipsnių jaunimo agresyvumo bei neformalaus jaunimo: nacionalistinių pažiūrų *skinhedų* ir ekstremalių futbolo sirgalių (*ultry*) įvaizdžio visuomenėje analizė, taikyta atskleisti žiniasklaidoje publikuojamų smurtinių vaizdų įtaką jaunimo agresyvumo ir visuomenės nuomonės formavimui(si) nacionalistinių pažiūrų *skinhedų* ir ekstremalių futbolo sirgalių (*ultry*) įvaizdžio klausimu. Statistinė žiniasklaidos apžvalga naudota ištirti metinį straipsnių pasiskirstymą, agresijos rūšių ir jaunimo agresyvumo tematiką.

Agresijos rūšys

Norėdami įvertinti agresijos vaizdavimo žiniasklaidoje poveikį jaunimo agresyvumui, pirmiausia turime susipažinti su agresijos sąvoka, agresijos rūšimis, išanalizuoti jų metinį pasiskirstymą pasirinktame laikraštyje „Lietuvos rytas“ (2011). Sociologijos žodyne **agresija** apibrėžiama kaip žmogaus reakcija į tam tikrą ar tariamą grėsmę; kilus konfliktui, ji gali pasireikšti net kito asmens puolimu, panaudojant fizinę jėgą (*Sociologijos žodynas*, 1993).

Agresyvus elgesys reiškiasi įvairiais būdais ir formomis. Remdamiesi doc. dr. R. Žukauskienės „Kriminalinio elgesio psichologija“ (2006) ir D. G. Mearso „Psichologija“ (2008), paanalizuokime agresijos rūšių sampratą. Ją yra aptaręs akad. A. Gaižutis monografijoje „Daugiaveidis elitas“ (2008, p. 51–69).

Pykčio agresija. Blogis kartais kyla iš palengva didėjančių įsipareigojimų. Lengva-būdiškas piktybiškas poelgis gali praskinti kelią dar blogesniai elgesiui. Keletas tyrimų (Davis, Jones, 1960; Glaas, 1964; Bescheid et al., 1968 cit. iš Mearso, 2008) patvirtino, kad įskaudinę nekaltą auką, agresoriai dažnai ima ją kaltinti, šitaip teisindami savo žiaurumą. Dažniausiai esame linkę skaudinti tuos, kurių nemėgstame, kuriems jaučiame pyktį.

Pyktis – viena iš daugelio žmogaus emocijų, dažniausiai kylanti kaip reakcija į frustraciją ar skriaudą. Kadangi pyktis yra emocija, jis negali būti nei blogas, nei geras (lygiai taip pat kaip džiaugsmas ar liūdesys), už jį negalima bausti, jo negalima ignoruoti ar

nuslėpti, jo tiesiog neįmanoma išvengti. Tuo tarpu agresija yra veiksmas, kurį kiekvienas žmogus gali kontroliuoti ir valdyti (Myears, 2008).

Autoagresija – tai pyktis ir agresija, nukreipta į save patį. Jei mes iškraipome ar neigiamoje, kuo esame iš tikrųjų, vadinasi, mes nemėgstame savęs. Savęs nemylėjimo šaknys gali slypėti net kūdikystėje. Maži vaikai turi visus įpročius, poreikius ir emocijas, būdingas suaugusiajam, tačiau dalį jų – pyktį, godumą, pavydą, savanaudiškumą ir t. t. – tėvai draudžia. Jau būdami vaikai mes išmokstame, kad šitos mūsų asmenybės dalys yra blogos. Autoagresijos, kuri gali baigtis savižudybe, akte mes negalime perprasti individo ir jo impulsų. Savižudybės aktas – tai socialinis, viską užbaigiantis aktas (Chabrol 1984, cit. iš Myears, 2008). Savižudybę sukelia pykčio priepuoliai ir sunkios gyvenimo situacijos, nuo kurios negalime nei pabėgti, nei jos pakeisti, nepakenčiamumas (Karli, 1987).

Instrumentinė agresija – ginčai dėl objektų, teritorijos, privilegijų. JAV psichologas A. Bussas instrumentinę agresiją apibūdina kaip agresiją, kylančią ne iš pykčio ar priešiško, bet kaip sąmoningai pasirinktą priemonę konkrečiam tikslui pasiekti. Pvz., vagis pasisavina svetimą daiktą ne dėl to, kad jaučia priešiško žmogui, iš kurio vagia, bet ir dėl to, kad nori pasipelnėti. Tokiu atveju agresyvaus elgesio priežastis numatoma jo naudai (Myaers, 2008).

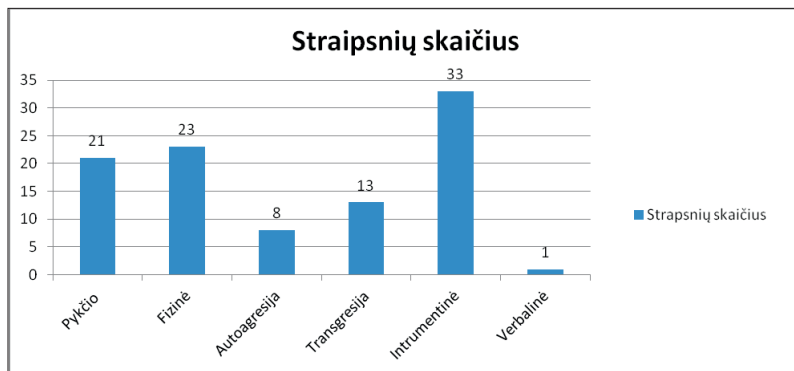
Fizinė agresija. Anksčiausiai, dar vaikystėje, pradedame naudoti fizinę agresiją. Ji pasireiškia skausmo sukėlimu kitam organizmui. Fizinė agresija yra nepriimtina visuomenei ir dažnai pasireiškia delinkventiniu elgesiu. Fizinė agresija turbūt visada buvo ir išliks pati populiariausia tarp jaunimo.

Transgresija. Filosofė A. Žukauskaitė aiškina klasikinę transgresijos variantą, paremtą G. Bataille, J. Lascano ir S. Žižeko filosofijomis, aptardama lyties politiką ir estetiką Lietuvoje bei plėtoja bendrąją subjekto teoriją. Transgresijos terminą pradėjo vartoti Geroges Bataille knygoje „Erotizmas“ (1957) – čia transgresija apibūdinama kaip draudimo sulaužymas, o platesne prasme ir legitimumo, leistinum ribos peržengimas. S. Žižekas transgresiją apibrėžia kaip tokį judesį, kuris, priešingai nei elementarus kriminalinis nusirėžimas, ne pažeidžia egzistuojančius įstatymus bei normas, bet iš naujo apibrėžia tai, kas laikoma arba laikytina norma (Žukauskaitė, 2004, p. 161–162, cit. iš Ramanauskaitė, 2008).

Verbalinė agresija – tai žodinė agresija, kurią pradedame naudoti paaugę ir išmokę kalbėti. Ši agresija perduoda nemalonius dirgiklius atstūmimo arba gąsdinimo forma (Myears, 2008). Verbalinė agresija yra gan populiari, nes ji padaro mažiau žalos negu fizinė. Įžeidęs žodžiu – užgausi individo ego, priversi jį jaustis blogai, bet neužgausi fiziškai.

Straipsnių pasiskirstymas pagal agresijos rūšis

Analizuodami žiniasklaidos įtaką jaunimo agresyvumui, atkreipkime dėmesį į straipsnių pagal agresijos rūšis pasiskirstymą per metus.

1 pav. Straipsnių skaičius per metus pagal agresijos rūšis

Skirstant straipsnius pagal agresijos rūšis, pastebima, kad daugiausia straipsnių per metus užima instrumentinė agresija, t. y. ta agresijos rūšis, kuri yra naudojama norimam tikslui pasiekti. Tai patvirtina S. Freud'o agresijos – frustracijos – dėsnį – agresyvūs tampame tada, kai nepatenkiname savo norų arba susiduriame su stipriomis kliūtimis, norėdami juos patenkinti (Karli, 1987).

Kalbant apie agresijos pasiskirstymą žiniasklaidos publikacijose, turime atkreipti dėmesį, kad fizinė jaunimo agresija čia taip pat vaidina didelį vaidmenį. Straipsniuose fizinė agresija dažnai pateikiama kaip seksualinės prievartos forma, naudojama prieš silpnesnį ar fiziškai, protišcai neįgalų asmenį. Seksualiniais agresoriais straipsniuose visada vaizduojami vyriškos lyties atstovai, dažnai savo aistras norintys tenkinti apsvaigę nuo alkoholio.

Bene labiausiai šokiruojantis faktas, analizuojant jaunimo **fizinę agresiją**, yra tas, kad fizinė agresija kai kuriems tampa lyg sportinis azartas. Šokiruoja tokios turinio antraštės: „Vyras į kapus iškeliavo dėl cigaretės“, arba jaunuolių paaiškinimas apie savo agresyvius poelgius: „<...> išgėrėme ir sugalvojome ką nors sumušti.“ Čia pasitvirtina ir katarsio teorija, sakanti, kad neigiamos emocijos nuslopinamos jas perkėlus kitur.

Jaunimo **transgresijos** tematika rasta trylika straipsnių. Transgresija yra laikomas draudimo sulaužymas, o platesne prasme – ir legitimumo, lestinumo, ribos peržengimas. Manoma, kad savo unikalumo ir individualumo suvokimas yra galimas tik per transgresijos, peržengimo, nusizengimo, nusikaltimo patirtį. Straipsnių, kai jaunuoliai peržengia nusistovėjusias visuomenės normas, pobūdis ir yra susijęs su savo unikalumo ir individualumo suvokimu, laužant nusistovėjusias visuomenės normas.

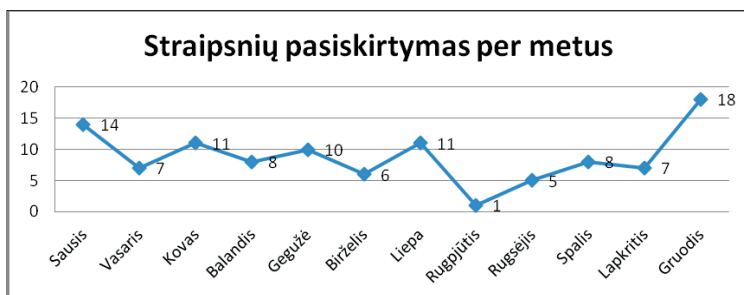
Autoagresijos – agresijos, nukreiptos į save, priežastys straipsniuose vaizduojamos gana įvairiai. Visi straipsniai autoagresijos tematika, kai žmogus panaudoja agresiją prieš save, analizuojamoje spaudoje baigiasi jaunuolių mirtimi. Straipsnių, kuriuose būtų aprašomi bandymai žudyti, nuodyti ar kitaip žaloti savo kūną, neaptikta. Tai sudaro vaizdą, jog mėginimų atimti sau gyvybę nėra, nes akcentuojamos tik įvykusios savižudy-

bės. Nukreiptos į save jaunimo autoagresijos priežastys analizuojamoje spaudoje lydimos nelaimingos meilės arba finansinių sunkumų. Pavyzdys jaunuoliai nužudo jaunas savo žmonas ir nusižudo patys. Negautas atsakas į meilės jausmus taip pat baigiasi savižudybe.

Straipsnių jaunimo **pykčio, agresijos** tematika žiniasklaidoje taip pat gausu. Dažniausia jis vaizduojamas kaip keršto priemonė ar tiesiog katarsis – emocinė iškrova. Jaunimo pyktis yra daugiausia nukreiptas į už save silpnesius, jaunesnius, kartais fiziškai ar protiškaitei neigalius žmones. Pykčio proveržiais pasireiškianti jaunimo agresija dažniausia kyla apsvaigus nuo alkoholio, narkotikų. Pykčio priežastys atsiranda nesulaukus atsako į meilės jausmus ar sužinojus apie antrosios pusės neištikimybę, taip pat kerštaujant, išreiškiant neapykantą už senas nuoskaudas. Pyktis pasireiškia ir nepatenkinus savo norų, seksualinių įgeidžių. Dažniausiai straipsniuose vaizduojama jaunimo pykčio agresija yra nukreipta ne tik į už save silpnesnius, jaunesnius, tačiau ir į vyresnio amžiaus, dažniausiai artimoje aplinkoje gyvenančius žmones – tėvus, artimus giminačius.

Statistinė laikraščių apžvalga

Tiriant laikraščio „Lietuvos rytas“ 2011 metų sausio–gruodžio laikotarpį, atrinkti 98 straipsniai jaunimo agresyvumo tematika. Išskirti straipsniai, kuriuose aprašytas jaunimo agresyvumas. Žvalgomojo tyrimo metu pastebėtas itin mažas skaičius straipsnių apie jaunimo agresyvumą užsienio šalyse – todėl būtų netikslinga analizuoti, kaip žiniasklaida atspindi jaunimo agresyvumo situaciją užsienyje ir koks jos ryšys su jaunimo agresijos proveržiais Lietuvoje.

2 pav. Straipsnių pasiskirstymas per metus

Iš 2 pav. pateiktų duomenų matyti, kad daugiausia straipsnių jaunimo agresyvumo tematika buvo publikuota sausio (14 straipsnių), liepos (11 straipsnių), gruodžio (18 straipsnių) mėnesiais. Pastebima, kad daugiausia agresijos apraiškų tarp jaunimo kyla per šventes ir tarpšventiniu, t. y. šv. Kalėdų, Naujųjų metų, Trijų karalių, laikotarpiu. Šių šventinių dienų metu, kai nereikia eiti į darbą ar mokslo įstaigą, jaunimas turi laiko susitikti su draugais, pabūti su artimaisiais. Atlikus žiniasklaidos turinio analizės tyrimą

pastebėta, kad būtent šiuo metų laiku žiniasklaidoje beveik dvigubai pagausėja straipsnių apie jaunimo agresiją. Ypač padažnėja straipsnių tėvų ir vaikų konfliktų tematika, kurių pastebimai mažiau vasaros laiku, ypač rugpjūčio mėnesį. Rugsėjo–gruodžio mėnesiais agresyvumo kreivė kyla. Kas lemia tokių metų jaunimo agresyvumo pasiskirstymą? Šventinių laikotarpiu – per daug laisvų dienų, per daug atsipalaiduojama, vartojama svaigiųjų medžiagų. Rugpjūčio mėnesį kur kas ramiau. Kas lemia tai, kad jaunimo agresyvumo amplitudė yra didžiausia liepos ir gruodžio mėnesiais? Tai yra tais mėnesiais, kuriais oro temperatūra yra aukščiausia (liepos mėnesį oras Lietuvoje sušyla iki +25–32°C) ir žemiausia (gruodžio–sausio mėnesiais – 20–25°C). Lapkričio–sausio mėnesiai patys tamsiausi, galima daryti prielaidą, kad būtent dėl to šiais mėnesiais suaktyvėja užpuolikai, jaunieji seksualiniai prievartautojai, padaugėja rimtų buitinių konfliktų šeimose.

Antraščių analizė

Antraštė – tai savotiškas indikatorius, kuris orientuoja skaitytoją į teikiamos informacijos srautą (Dobryninas 2000, p. 42). Galima sakyti, kad antraštė glaustai sutraukia pagrindinę straipsnio esmę, nulemdama jo populiarumą. Analizuojant jaunimo agresyvumo tematiką, buvo analizuojamas antraštės vaidmuo, kokia jos formuluotė ir skelbiama informacija.

Apžvelgus straipsnių antraštes galima konstatuoti, kad dauguma jų tiksliai (arba beveik tiksliai) reprezentuoja tai, apie ką rašoma straipsnyje. Daugumoje straipsnių antraščių nurodoma agresyvių jaunuolių lytis, padaryta skriauda. Agresorių amžius antraštėse dažniausiai nėra akcentuojamas, tačiau jis visada atskleidžiamas tekste. Iš to ir sprendžiama, kad agresyvia elgsena pasižymi jaunimo amžiaus grupės atstovai. Iš antraštės dažnai galima suprasti, ar agresyviu elgesiu žmogus pasižymėjo būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, narkotikų. Pvz., „Alaus ir amfetamino kokteilis moksleivius pavertė žvėrimis“.

Analizuojant antraščių „emocinę įkrovą“, gausu keliančių siaubą, šokiruojančių straipsnių pavadinimų: „Įkalino neįgalios 17-metės žagintojus“; „Vyro meilė svarbiau už vaiko gyvybę“; „Pasamdė prievartautoją“; „Virvė nutrūko, tai nušoko nuo tilto“; „Kūno atsikratė tvenkinyje“; „Gerti nustojo tik užmušęs savo motiną“; „Perdūrė kaklą“ ir t. t.

Antraštėse galima rasti informacijos ir apie tai, dėl ko padaryta skriauda. Labiausiai šokiruoja tas faktas, kad kai kurie agresyvaus jaunimo išpuoliai prasideda dėl visiškai neaiškių priežasčių. Itin baugina tai, kad jaunuoliai pasiryžta atimti gyvybę dėl negautos cigaretės. Šią priežastį galime aptikti ir analizuojamų straipsnių antraštėse: „Vyras į kapus iškeliavo dėl cigaretės“; „Vyrą užmušė dėl cigaretės“.

Apibendrinant galima daryti išvadą, kad antraštėse vartojamais smurtinės tematikos žodžiais siekiama šokiruoti skaitytoją, kartu pritraukiant jo dėmesį ir didinant laikraščio pardavimo paklausą.

Turinio analizė

Analizuojant, kaip pateikiama jaunimo agresyvumo tematika, pasirodė, kad daugiausia jaunimo agresija išryškėja buitinių konfliktų metu. Tai namuose įvykdyti agresijos smurto proveržiai. Bendras smurtautojų paveikslas: asocialūs arba neasocialūs, bet labai skurdžiai gyvenantys asmenys, neišsilavinę, dažniausiai apsvaigę nuo alkoholio ar kitų psichotropinių medžiagų.

Analizuodami turinį, turime nepamiršti, kad pats jaunimo agresyvumo faktas kelia siaubą, tačiau efektą dar labiau sustiprina tiek antraštėse, tiek turinyje vartojami šį faktą konstatuojantys žodžiai. Straipsniuose nusakoma tai, kad yra itin daug seksualinės jaunimo agresijos, kuri dažniausiai yra naudojama prieš nepilnamečius arba silpnesnius už save gimines, artimoje aplinkoje gyvenančius asmenis. Prievartautojais straipsniuose daugiausia vaizduojami jauni vyrai, tačiau merginos ar jaunos moterys taip pat įvykdo itin sunkių nusikaltimų, dažniausiai tai naujagimio nužudymas ar jo atsikratymas kitu būdu.

Šokiruoja ne tik didelis ir žiaurus jaunimo agresyvumas, bet ir jo faktų detalizavimas žiniasklaidoje. Tai tik padidina emocinę įkrovą. Platesnės analizės reikalauja precedento neturintis atvejis, publikuotas viename iš analizuojamų dienraščio „Lietuvos rytas“ (2011) straipsnių, pavadinimu „Pasamdė prievartautoją“. Jau pats straipsnio pavadinimas spinduliuoja didelę emocinę įkrovą, kurio netrūksta ir jo turinyje. Straipsnyje detaliai pasakojamas suplanuotas nepilnametės išprievartavimas, atskleidžiant intymiausias šio baisaus nusikaltimo detales:

„Keršto planą už paviliotą draugą, penkiolikametę sugalvojo išgėrusi alaus. Kelis kartus kumščiu sudavusi merginai į veidą, jubiliatė liepė jai bučiuoti jos batus. Vėliau ji iš mergaitės atėmė telefoną ir padovanojo kartu buvusiam M. V. Už šią dovaną jis turėjo mažametę išžaginti. Smulkaus sudėjimo jaunuolis pargriovė mergaitę ant žemės, užlaužė jai rankas ir atėmė nekaltybę.“

Straipsnis visiškai pažeidžia nukentėjusiosios privatumą. Atskleidžiami ne tik prieš ją panaudoto pažeminimo vaizdai, bet ir detalizuota seksualinė merginos būsena. Straipsnio pabaiga taip pat šokiruojanti:

„Apie įvykį mergaitė nuosekliai papasakojo per ikiteisminį tyrimą. Savo kaltę visiškai pripažino ir jos skriaudikė. Jos tėvai sumokėjo nukentėjusiajai penkis tūkstančius litų. To užteko, kad trylikametė pareikštų, jog susitaiko su drauge ir neprašo jos siųsti už groty.“

Nukentėjusioji gauna 5 000 litų, susitaiko su savo skriaudike, kuri išvengia baudžiamosios atsakomybės. Toks žiniasklaidoje pateiktos istorijos pabaiga sudaro vaizdą, kad agresorius gali likti nenubaustas arba pasitenkinti minimalia nuobauda. Tai gali būti paskata jauniems agresoriams.

Lietuvos nacionalistinių pažiūrų skustagalvių (*skinhedų*) ir ekstremalių futbolo sirgalių (*ultrų*) įvaizdis žiniasklaidoje

Žiniasklaida Lietuvoje, palyginti su kitomis Europos šalimis, pasitikima bene labiausiai. 70 proc. Lietuvos gyventojų žiniasklaidoje publikuojamus vaizdus prilygina gryniausiais tiesai (Ablačinskaitė, 2010). Didelis visuomenės pasitikėjimas žiniasklaida skatina plačiau paanalizuoti jos formuojamą dviejų, nuo agresyvumo neatskiriamų neformalių jaunimo grupių: Lietuvos *skinhedų* ir ekstremalių futbolo sirgalių (*ultrų*) subkultūrų dalyvių įvaizdį.

Tiek *skinhedai*, tiek futbolo sirgaliai (*ultros*) yra dažnai stigmatizuojami. Net patys šių subkultūrų apibrėžimai apipinti ekstremizmo, rasizmo ir agresyvumo šešėliu. Ekstremalus futbolo sirgaliai (*ultros*) apibrėžiami kaip žmonės, pasižymintys ekstremaliomis pažiūromis (Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2005). Na, o skustagalvis (angl. *Skinheads*: „skin“ – oda, „head“ – galva) apibrėžiamas kaip jaunas, dažniausiai darbininkų klasei priklausantis, dėvintis militaristinio stiliaus drabužius, priklausantis grupei, pasižyminčiai agresyvumu, dažnai ksenofobija ir rasizmu (Le petit Larousse, 2008), nors minėti elementai – skusta galva, militaristinio stiliaus apranga ar priklausymas darbo klasei – nėra būtini šios subkultūros dalyviams.

Nacionalistinių pažiūrų *skinhedų* ir ekstremalių futbolo sirgalių (*ultrų*) įvaizdžio reikšmei neabejotinai didelės įtakos turi žiniasklaida, kuri minėtų subkultūrų dalyviams dažnai visai nepagrįstai klijuoja agresyvumo, ksenofobijos ir rasizmo etiketes. Visuomenė, manydama, kad tik žiniasklaida gali perteikti dabartinės realybės vaizdą, tapo priklausoma nuo visuomenės informavimo priemonių (Artišenka, Chirv, 2007). *Ultros* žiniasklaidoje yra vaizduojami kaip agresyvūs futbolo sirgaliai, o *skinhedai* dažniausiai yra kaltinami tautinės nesantaikos kurstymu Lietuvos valstybinių švenčių minėjimų metu, ksenofobija, rasizmu, nacizmu.

Analizuojant minėtų subkultūrų įvaizdį žiniasklaidoje, straipsnių *skinhedų* ir ekstremalių futbolo sirgalių (*ultrų*) tematika randame nedaug. Peržvelgus „Lietuvos ryto“ (2007, 2008), „Lietuvos aidą“ (2008), „Merkio krašto“ (2011), „Respublikos“ (2011) laikraščius, iš viso rasta vos devyniolika straipsnių šių subkultūrų tematika. Dažniausiai jie pasirodo po Kovo 11-osios eitynių, kurios žiniasklaidos dažniausiai yra vadinamos „Skustagalvių eitynėmis“, „Skinų maršu“ ir pan. Nepaisant to, kad šių patriotinių eitynių pradininkai yra skustagalvių subkultūros dalyviai, jose visada, jau daugiau kaip dešimt metų, galėjo ir gali dalyvauti kiekvienas norintis žmogus, nepriklausomai nuo tautybės, rasės, religinių įsitikinimų.

„Skustagalvių eitynės diskredituoja valstybę“, „Skustagalvių eisenoje – jaunasis politikas“, „Kontroliuos skustagalvius“, „Skustagalvių eitynių Kovo 11-ąją dalyviams – tūkstantinės baudos“, „Skustagalviams gresia baudos“ – štai tokios ir panašios antraštės po Kovo 11-osios dažniausiai puikuoja pirmuosiuose didžiųjų šalies dienraščių puslapiuose.

2008 m. eitynių metu tariamai nuskambėjo šūkiai: „Juden raus“, „Viens su puse, du su puse – graži Lietuva be ruso“. Tokie šūkiai visuomenėje nėra ir negali būti toleruotini,

policija turėtų iš tikrųjų išsiaiškinti, kas skandavo šiuos šūkius, ir būtinai nubausti kaltininkus, kurie iki šiol nėra rasti. Žiniasklaida, nors ir neturėdama konkrečių įrodymų, eina lengviausiu keliu ir kaltinimus žeria skustagalvių subkultūros dalyviams.

Dar vienas aspektas, turintis įtakos tiek Lietuvos skustagalvių (*skinhedų*), tiek ekstremalių futbolo sirgalių (*ultrų*) subkultūrų dalyvių įvaizdžiui yra tas, kad žiniasklaida dažnai juos painioja tarpusavyje: „Odos spalva – taikinyis ir arenose, ir gatvėse“; „Riausių rengėjų planas sužlugdytas Vilniuje“. Pastarasis straipsnis reikalauja platesnės analizės.

„Policijos pareigūnams pavyko užkirsti kelią futbolo sirgalių riaušėms, kurios buvo planuojamos per užvakar sostinėje vykusias Baltijos futbolo lygos rungtynes.“

Jau pačioje straipsnio pradžioje skelbiama apie turėjusias įvykti riaušes tarp dviejų komandų futbolo sirgalių. Tačiau tolesnėje straipsnio dalyje autorius planuojamų riausių dalyvius sutapatina su skustagalviais – taip neatskirdamas ekstremalaus futbolo sirgaliaus (*ultros*) nuo *skinhedo*: „Slaptoje informacijoje teigta, kad į varžybas vyksta keli autobusai karingai nusiteikusių **skustagalvių**. Lietuvos sostinėje jie ketino aiškintis santykius su mūsų šalies **skustagalviais**. <...> Tuo tarpu sostinės futbolo stadione buvo susirinkę apie **200 skustagalvių**.“ Toliau straipsnyje jau analizuojama Kovo 11-osios eitynių tematika ir čia vėl kalbama apie *skinhedus*. Be to, kad straipsnyje nėra užsiminta apie ekstremalius futbolo sirgalius (*ultras*), nors jie ir yra pagrindinis jo objektas, o teksto pabaigoje puikuoju nuotrauka su *skinhedų* subkultūros dalyviais, kas vėlgi pasako, kad žiniasklaida neatskiria dviejų subkultūrų, t. y. *skinhedus* ir futbolo fanus (*ultras*) prilygina vienai visumai.

Analogiškų klaidų galima rasti ir straipsnyje „Odos spalva – taikinyis ir arenose, ir gatvėse“: „<...> sirgalių tribūną paliko būrys **skustagalvių**, vien dėl to, kad niekaip negalėjo susitaikyti su komandos naujokų iš Nigerijos odos spalva.“

Pastarajame straipsnyje buvo išklaudyta ir *ultrų* lyderio Lietuvoje nuomonė. *Ultrų* lyderis straipsnyje akcentuoja *skinhedo* ir *ultros* skirtumus: „Ne visi skustagalviai vaikšto į rungtynes“, – patikslino vienas futbolo sirgalių *ultrų* lyderių. Yra keli, kurie palaiko – ateina į bendrą *ultrų* tribūną.“

Žiniasklaidoje ekstremalūs futbolo sirgaliai (*ultros*) ir *skinhedai* yra prilyginami vienai visumai, taip pat visiškai neatsižvelgiant į šių subkultūrų ideologijas, pozityvius bruožus, tokius kaip aktyvų ekstremalių futbolo sirgalių (*ultrų*) komandų palaikymą su komandos atributika, šokiais ir drąsinčiais komandų šūkiais tribūnoje, bei *skinhedų*, nors ir radikalių, bet patriotizmą, pasisakymą už tradicinės šeimos vertybes bei ypatingai neigiamą jų požiūrį į emigraciją. Žiniasklaida ne tik neatskiria jų, tačiau tiek vienai, tiek kitai jaunimo grupei ne visada pagrįstai klijuoja agresorių etiketes.

Išvados

1. Kalbant apie jaunimo agresyvumo vaizdavimą 2011 m. „Lietuvos ryto“ dienraštyje bei atkreipiant dėmesį į tai, kad pasitikėjimas žiniasklaida Lietuvoje siekia 70 proc., skai-

tantieji susidaro iškreiptą realybės viziją. Dažniausi jaunimo agresijos atvejai vaizduojami žiniasklaidoje – tai seksualinė jaunesnių ar bendraamžių prievarta, taip pat didelis transgresijos, naudojamos tikslui pasiekti, demonstravimas.

2. Didžioji dalis žiniasklaidoje publikuojamų vaizdų priskiriami pykčio agresijai. Taip pat straipsniuose agresoriai yra vaizduojami kaip asocialūs, svaigiąsias medžiagas linkę vartoti jaunuoliai. Išanalizavus 2011 m. „Lietuvos ryto“ sausio–gruodžio mėnesių numerius, kuriuose aptikti 98 straipsniai jaunimo agresyvumo tematika, pastebima, kad straipsnių apie jaunimo, gyvenančio pasiturinčiose ar turtingose šeimose, agresyvumą iš viso nėra. Taigi žiniasklaida sudaro tokį vaizdą, kad jaunimo agresija dažniausiai kyla asocialiose šeimose, o pasiturinčiose šeimose ši problema tiesiog neegzistuoja.

3. Išanalizavus kaip 2011 m. „Lietuvos ryto“ dienraštis pateikia jaunimo agresyvumo tematiką bei apžvelgus kitus laikraščius, ieškant informacijos apie Lietuvos nacionalistinių pažiūrų skustagalvių (*skinheadų*) bei ekstremalių futbolo sirgalių (*ultrų*) žiniasklaidos formuojamą įvaizdį visuomenėje, turime konstatuoti, kad visuomenės nuostatoms tiek *skinheadų*, tiek ekstremalių futbolo sirgalių (*ultrų*) subkultūrų atžvilgiu didelės reikšmės turi ne tiesioginė patirtis (bendravimas, susidūrimas su jais), o žiniasklaida ir aplinka, iš kurios visuomenė perima informaciją.

Literatūra

- Ablačinskaitė, J. (2010). *Ar pasitikejimas žiniasklaida pelnytas*. Prieiga per internetą: <<http://www.zurnalistikakitaip.lt/zurnalistikos-link/ar-pasitikejimas-ziniasklaida-pelnytas>>.
- Artišenka, A., Chirv, Ž. (2007). Žiniasklaidos vaidmuo šalies politikoje. In *Lietuvos žiniasklaida jaunųjų tyrėjų akimis*. Vilniaus pedagoginis universitetas, Vilnius.
- Dobryninas, A. (2000). *Nepilnamečių justicija Lietuvos žiniasklaidoje*. Vilnius: Lietuvos žmogaus teisių centras.
- Gaižutis, A. (2008). *Daugiaveidis elitas*. Vilnius: VPU.
- Karli, P. (1987). *„L'homme agressif*. Paris: Odile Jacob.
- Le petit Larousse*. Prancūzų kalbos aiškinamasis žodžių žodynas. Larousse (2008). Paris.
- Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas*. Pirmas skirsnis, bendrosios nuostatos. Antras straipsnis, pirmas punktas. 2006 m., gruodžio 4 d. Nr. X-1871. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=267613>.
- Myers, D. G. (2008). *Psichologija*. Kaunas: Poligrafija ir informatika.
- Oxford Advanced Learner's Dictionary*. (2005).
- Ramanauskaitė, E. (2009) *Grupės ir aplinkos*: mokslo darbų rinkinys, VDU.
- Žukauskienė, R. (2008). *Kriminalinio elgesio psichologija*. Vilnius: MRU.

Priedas („Lietuvos ryto“ straipsniai)

- Zimbienė, D. „Mokykloje vogė girti moksleiviai“ 2011-01-04
- Kuizinaite, M. „Sostinės pašonė – mirtininkų kaimas“ 2011-01-04
- Rafanavičienė, G. „Keturi žagintojai liko laisvėje“ 2011-01-05
- Vitkus, R. „Nuožmių žudikų grobiu tapo sukaupta gėrimų kolekcija“ 2011-01-11
- Baronaitė, E. „Įkalino neįgalios 17-metės žagintojus“ 2011-01-13
- Vitkus, R. „Nepilnamečio teismas baigėsi tragedija“ 2011-01-13
- Petrauskienė, V. „Klube sužalojo bokalų“ 2011-01-13
- Vitkus, R. „Benamių žudikui – bausmė“ 2011-01-21
- Rafanavičienė, G. „Apiplėšė per pirmą pasimatymą“ 2011-01-22
- Vitkus, R. „Alaus ir amfetamino kokteilis moksleivius pavertė žvėrimis“ 2011-01-22
- „Lietuvos rytas“. „Kalės iki gyvos galvos“ 2011-01-24
- Trainys, V. „Kaune palūžo studentas“ 2011-01-26
- Kuizinaite, M. „Riausių dalyviai ir plojo ir keikėsi“ 2011-01-29
- Stundzienė, R. „Iš keršto virto žudiku“ 2011-02-07
- Petrauskienė, V. „Krauju aptaškyta poros meilė – neamžina“ 2011-02-06
- Stundzienė, R. „Studentui perdurta gerklė“ 2011-02-18
- Zimbienė, D. „Kambario draugai tapo mirtinais priešais“ 2011-02-19
- Rafanavičienė, G. „Gimdyvė tapo įtariamąja“ 2011-02-22
- Rafanavičienė, G. „Vyro meilė svarbiau už vaiko gyvybę“ 2011-02-23
- Stundzienė, R. „Sužvėrėjusiai porelei – nuosprendis“ 2011-02-25
- Kuizinaite, M. „17-metę išžagino trise“ 2011-03-01
- Karaliūnas, A. „7 vaikų motina – žmogžudė“ 2011-03-04
- Pilaitis, G. „Merginą išniekino ir apiplėšė“ 2011-03-07
- Pilaitienė, A. „Teismo salėje kūdikio kankintojų akistata“ 2011-03-10
- Pilaitienė, A. „Talžė savo ir svetimą vaiką“ 2011-03-18
- Vitkus, R. „Maniakas aukų ieškodavo ir per pažinčių skelbimus“ 2011-03-23
- Pilaitienė, A. „Futbolininkui – bausmė už spyri“ 2011-03-26
- Pilaitienė, A. „Atėmė taksi automobilį“ 2011-03-31
- Juodkevičienė, L. „Įniršį išliejo ant savo mašinos“ 2011-03-31
- Rafanavičienė, G. „Auka pati kalta, kad neįveikė žagintojų“ 2011-04-02
- Vitkus, R. „Dėl papuošalų – egzekucija“ 2011-04-02
- Pilaitienė, A. „Kratosi vaikžudės vardo“ 2011-04-04
- Karaliūnas, A. „Nuosprendis motinos žudikei“ 2011-04-05
- BNS, „Lietuvos rytas“. „Bausmė kraupioje byloje“ 2011-04-05
- Kuizinaite, M. „Pasamdė prievartautoją“ 2011-04-03
- Vitkus, R. „Jaunystė – už grotų“ 2011-04-27
- Trainys, V. „Abituriantų linksmybės sudomino policininkus“ 2011-04-27
- BNS, „Lietuvos rytas“. „Žvejo žudikai jau už grotų“ 2011-05-11

- Pilaitis, G. „Vyras į kapus iškeliauo dėl cigaretės“ 2011-05-11
- Trainys, V. „Pražudė smūgiai peiliu“ 2011-05-16
- Kuizinaitė, M. „Kruvinas pavojus tyko net smagioje šventėje“ 2011-05-17
- Trainys, V. „Gražuolę subjaurojo pavydi konkurentė“ 2011-05-21
- Karaliūnas, A. „Virvė nutrūko, tai nušoko nuo tilto“ 2011-05-24
- Juodzevičienė, L. „Nepakėlė išdavystės naštos“ 2011-05-24
- Kuizinaitė, M. „Gelbėjimosi šiaudas – liga“ 2011-05-31
- Kuizinaitė M. „Prievarautojo aukos bijo eiti į teismą“ 2011-06-10
- Karaliūnas, A. „Kūno atsikratė tvenkinyje“ 2011-06-13
- Karaliūnas, A. „Gerti nustojo tik užmušęs savo motiną“ 2011-06-15
- Šiauparys, G. „Žiaurūs žudikai teisme liejo ašaras“ 2011-06-20
- Butrimas E. „Draugystės internete atomazga tragiška“ 2011-06-23
- Rafanavičienė G. „Sumuštą moterį išvežė karučiu į mišką“ 2011-06-23
- Kuizinaitė, M. „Teisme – maniako padėka“ 2011-07-01
- Karaliūnas, A. „Nužudė be priežasties“ 2011-07-05
- Pilaitienė, A. „Vyrą užmušė dėl cigaretės“ 2011-07-08
- Pilaitis, G. „Sužaloto kūdikio gyvybė užgeso“ 2011-07-18
- Karaliūnas, A. „Dėl merginos – šūviai“ 2011-07-19
- Juodzevičienė, L. „Keista draugystė virto tragedija“ 2011-07-21
- Vitkus, R. „Tyliai merginai juodais rūbais – juoda ir lemtis“ 2011-07-22
- Juodzevičienė, L. „Nepilnametė slepia, kad užmušė neįgalų vyrą“ 2011-07-22
- Vitkus, R. „Žudikės motinos gyvybę palaiko tik vaistai“ 2011-07-23
- BNS, LR „Tyčiojosi iš aukos“ 2011-07-23
- LR „Moterį padegė iš pykčio“ 2011-08-24
- Pilaitienė, A. „Vaikžudei prireikė kryželio“ 2011-09-02
- Petrauskienė, V. „Kaimo darbuolis naktimis virsdavo turto naikintoju“ 2011-09-17
- Kuizinaitė, M. „Paaugliai smaginas žudydami“ 2011-09-19
- Karaliūnas, A. „Mirtinai sumušė žmogų ir išvyko į užsienį“ 2011-09-20
- Stundžienė, R. „Viltis dingusią gimdyvę rasti gyvą žlugo miške“ 2011-09-24
- Karaliūnas, A. „Palaužė telefono žinutė“ 2011-10-11
- Karaliūnas, A. „Nušovė automobilyje“ 2011-10-12
- Kuizinaitė, M. „Ištvirkėliai – baisesni už maniaką?“ 2011-10-15
- Šiauparys, G. „Už du nužudymus – 20 metų nelaisvės“ 2011-10-20
- Trainys, V. „Perdūrė kaklą“ 2011-10-24
- Kuizinaitė, M. „Trys – į mokyklą, o vienas – į kalėjimą“ 2011-10-25
- Karaliūnas, A. „Įklimpę broliai skandina vienas kitą“ 2011-10-27
- Pilaitienė, A. „Areštinėje – nėščios moters kūdikis“ 2011-10-29
- Judzevičienė, L. „Įtūžis vyrui kainavo gyvybę“ 2011-11-07
- Pilaitienė, A. „Šiaubą kėlusius brolius – sutramdė tik teismas“ 2011-11-14
- Karaliūnas, A. „Prie sesers lindo mėnesį“ 2011-11-14

- Židkus, A. „Nužudymo byla slapta“ 2011-11-14
Juodzevičienė, L. „Išžagino buvęs kalinys“ 2011-11-18
Karaliūnas, A. „Vaikų žagintojas pateko į seklių spąstus“ 2011-11-26
Pilaitienė, A. „Žudikui nepavyko išsisukti“ 2011-11-30
Baronaitė, E. „Per gimtadienį išvežė į mišką“ 2011-12-03
Karaliūnas, A. „Užpuoliką nušovusiam vyrui – teismo kirtis“ 2011-12-05
Pilaitis, G. „Meilės atomazga – kruvina“ 2011-12-05
Petrauskienė, V. „Kalinys grasinimą rašė krauju“ 2011-12-08
Trainys, V. „Neišskiriami broliai palūžo tą patį vakarą“ 2011-12-08
Pilaitienė, A. „Žlunga imtynininko karjera“ 2011-12-09
Pilaitienė, A. „Teismo salėje – keiksmazodžių lavina“ 2011-12-09
Pilaitis, G. „Nelaiminga meilė gali tapti tragedijų šaukliu“ 2011-12-10
Rafanavičienė, G. „Talžė žmoną ir jos draugę“ 2011-12-12
Trainys, V. „Paaugliui – kaimyno teismas“ 2011-12-13
Trainys, V. „Pražudė meilė be atsako“ 2011-12-14
Petrauskienė, V. „Teis už dvigubą žmogžudystę“ 2011-12-14
Šiuparys, G. „Nuosprendis jaunam pedofilui“ 2011-12-15
Urbonaitė A. „Neginama prievartos auka – baimės ir gėdos įkaitė“ 2011-12-17
Pilaitis, G. „Žuvo nuo sūnaus rankos“ 2011-12-19
Šiuparys, G. „Benamio žudikus teisme ištiko šokas“ 2011-12-21

„Lietuvos nacionalistinių pažiūrų skustagalvių (*skinhedų*) ir ekstremalių futbolo sirgalių (ultrų) įvaizdis žiniasklaidoje“ šaltiniai

- ELTA. „Skustagalvių eitynės diskredituoja valstybę“. *Respublika*, 2008-03-18
ELTA. „Kontroliuos skustagalvius“. *Respublika*, 2008-03-19
Stankevičiūtė, R. „Odos spalva – taikiny s arena, ir gatvėse“. *Lietuvos rytas*, 2007-12-01
Pilaitis, G. „Laikas neišdildė kruvinos skolos“. *Lietuvos rytas*, 2007-12-31
Lekavičius, A. „Riausių rengėjų planas sužlugdytas Vilniuje“. *Lietuvos rytas*, 2008-03-21
BNS. „Skustagalviams gresia baudos“. *Lietuvos rytas*, 2008-03-11
Pilaitienė, A. „Provokatorių taikiniu mieste tapo stendas“. *Lietuvos rytas*, 2008-03-12
Berkevičius, A. „Sudomino jaunimo eiseną“. *Lietuvos rytas*, 2008-03-26
Pileckas, L. „Policija – sraigė su beisbolo lazda“. *Lietuvos rytas*, 2008-03-28
Kuizinaite, M. „Teismas už dainas nebaudė“. *Lietuvos rytas*, 2008-03-29
„Skustagalvių eitynių Kovo 11-ąją dalyviams – tūkstantinės baudos“. *Lietuvos rytas*, 2008-03-30
„Žydai atsiprašė apjuodinto teisėjo“. *Lietuvos rytas*, 2008
Kuizinaite, M. „Teisme aiškintasi apie rodomo piršto reikšmę“. *Lietuvos rytas*, 2008-04-25
Karosienė, A. V. „Skubiai telkimes išsivaduoti iš užvaldymo“. *Lietuvos aidas*, 2008-04-04

- Grajauskaitė, R. „Armija Krajova ar skinai“. *Lietuvos aidas*, 2008-09-17
Tichomirovas, S. „Skustagalvių eisenoje – jaunasis politikas“. *Respublika*, 2008-03-20
Pocius, J. „Rasistų neapykantą pajuto ir Berneen“. *Respublika*, 2008-04-15
Grajauskaitė, R. „Jaunimėlis“. *Lietuvos rytas*, 2008-06-30
„Skustagalvių eisenoje – miesto tarybos narys“. *Merkio kraštas*, 2011-03

Youth aggression topic in the daily newspaper *Lietuvos rytas* (2011)

Algirdas Gaizutis¹, Jurgita Subačiūtė²

¹ Lithuanian University of Educational Sciences, Faculty of Social Education, Department of Economics and Entrepreneurship Development, Studentų St. 39, LT-08106 Vilnius, Lithuania, rekt@leu.lt

² Lithuanian Social Research Centre, Institute of Sociology,
A. Goštauto St. 11, LT-01108 Vilnius, Lithuania, jurga507@yahoo.com

Summary

Analysing youth aggression topic in the press, it is noted that only statistics of youth aggression cases revealed in the public space is represented. There are no records reflecting the real situation. In this instance, the mass media, which is controlling the thoughts of society, has mostly influence to public attitude formation on youth aggression question. It is often based on stereotypes and myths, in that way representing the vision of distorted reality. The aim of this paper is to ascertain how is represented youth aggression topic in the mass media, and what is its formed image of inseparable from aggression informal groups of young people such as *ultras* (extreme football fans) and *skinheads* (nationalist attitude).

After having analysed the numbers of daily newspaper *Lietuvos rytas* (January–December of 2011), 99 articles on youth aggression topic were detected. It is noted, that there are no articles about aggression of young people living in the wealthy and rich families. So the mass media is forming a view, that youth aggression mostly occurs in asocial families, whereas in wealthy families this problem simply does not exist. With regard to the portrayal of youth aggression in *Lietuvos rytas*, as well as paying attention to the fact that trust in the mass media in Lithuania goes up to 70 percent, we can state that readers form themselves a distorted vision of reality.

The most common youth aggression cases represented in the mass media are – younger or peer sexual abuse, as well as a large demonstration of transaggression - aggression used to achieve the objective. Most of the images published in the press are attributed to anger aggression and aggressors are depicted as asocial, intoxicating substances tend to use young people. Analysing *Lietuvos rytas* (2011), as well as reviewing other newspapers (*Lietuvos rytas* (2007, 2008), *Lietuvos Aidas* (2008), *Merkio kraštas* (2011)) in search of information on Lithuania's *ultras* and *skinheads*

formed image, we have to state that public opinion towards *ultras* and *skinheads* is formed mostly not by personal experience (communication, confrontation with them), but by mass media which is the main source of information absorbed by members of the society.

Keywords: *agression, youth, skinheds, ultra, mass-media.*

Įteikta / Received 2014-01-05
Priimta / Accepted 2014-06-20